

SUKUPOLVENVAIHDOKSEN VEROTUS

Kuinka osakeyhtiömuotoisen perheyriksen sukupolvenvaihdos on edullisin toteuttaa verotuksen kannalta: Case Yritys X Oy

Koulutusala Yhteiskuntatieteiden, liiketalouden ja hallinnon ala	
Koulutusohjelma/Tutkinto-ohjelma Liiketalouden koulutusohjelma	
Työn tekijä Peppi Tuohimaa	
Työn nimi Sukupolvenvaihdon verotus	
Päiväys	04.11.2019
Sivumäärä/Liitteet	30/5
Ohjaajat Pentti Hiltunen ja Anni Kesänen	
Toimeksiantaja/Yhteistyökumppani Yritys X Oy	
<p>Tiivistelmä</p> <p>Sukupolvenvaihdon suurimmat haasteet liittyvät verotukseen ja näin kokee myös pienen osakeyhtiömuotoisen it alalla toimivan perheyriyksen yrittäjä. Sain häneltä toimeksiannon tutkia hänen yrityksensä sukupolvenvaihdon veroseuraamukset eri toteutusvaihtoehdoille. Toteutustavat, joille veroseuraamukset laskettiin, olivat: osakekauppa, lahjanluonteinen kauppa sekä lahja. Sukupolvenvaihdon ajankohta ei ole vielä toimeksiantajalla tiedossa, joten kyseessä oli vasta selvitys.</p> <p>Työssä tuodaan esiin teoriaosuus sukupolvenvaihdoksesta kuten eri toteutusvaihtoehdot ja sukupolvenvaihdokseen liittyvät verohuojennukset. Lisäksi toimeksiantajayrityksen arvo määritettiin. Opinnäytetyössä käsitellään verotus sekä jatkajan, että luopujan näkökulmasta ja tavoitteena on löytää veroseuraamusten näkökulmasta edullisin sukupolvenvaihdon toteuttamistapa. Tässä opinnäytetyössä saadaan vastaus tutkimuskysymykseen, ”Minkä sukupolvenvaihdon toteutusvaihtoehdon veroseuraamukset ovat pienimmät.”</p> <p>Tutkimus toteutetaan laadullisena tutkimuksena, joka sisältää teoria- ja tutkimusosuuksia. Teoriaosassa lähteenä on käytetty pääasiassa Verohallinnon ohjeita sekä lakeja. Tutkimusosassa aineistonkeruumenetelminä hyödynnän sähköpostihaastatteluja sekä valmiita dokumentteja. Dokumenteista käytettävissä on viimeisen kolmen vuoden tulolaskelma ja tase (liite 1 ja 2).</p> <p>Tutkimuksen tuloksena havaittiin, että tuloverotuksen sekä perintö- ja lahjaverotuksen verohuojennuksilla on merkittävä vaikutus sukupolvenvaihdon verotukseen. Toteutustavoista lahjanluonteinen kauppa, jossa vastikkeen suuruus on 51 käyvästä arvosta, aiheuttaa pienimmät veroseuraamukset.</p>	
Avainsanat Sukupolvenvaihdos, verotus, arvonmääritys	

Field of Study Social Sciences, Business and Administration			
Degree Programme Degree Programme in Business Administration			
Author(s) Peppi Tuohimaa			
Title of Thesis Taxation of the Generational Change of Family Businesses			
Date	04.11.2019	Pages/Appendices	30/5
Supervisor(s) Pentti Hiltunen ja Anni Kesänen			
Client Organisation /Partners Company X Ltd			
Abstract			
<p>The greatest challenge of generational change is widely perceived as being taxation issues, and this perception is also shared by an entrepreneur of a small IT industry family company investigated in this final thesis. This study was commissioned to research the various taxation consequences in each possible option to implement generational change. Taxation calculations were performed for the following methods: sale at a valid price, a gift-like sale and a gift. The date of the generational change is not yet known by the client, thus the results presented in this thesis report are an investigation into the outcomes.</p> <p>The thesis contains the theory of the generational change in light of implementational options and tax rebates of generational change. In addition, the value of the client company was determined. Taxation is considered from the perspective of both successor and transferor and the main goal is to find out the most affordable option for generational change. Furthermore, the thesis answers the research question "Which implementation option of generational change is most affordable from the taxation perspective?"</p> <p>The nature of research is qualitative research, which contain both the theoretical and empirical part. The sources used for the theoretical part is mostly from the instructions of Verohallinto, the Finnish tax administration, and the laws. Data collection methods used for the research was email interviews and documents from the client company. Documents contain the income statements and balance sheets for the last 3 years (appendix 1 and 2).</p> <p>The results of research show that the tax rebates of income taxation as well as inheritance and gift taxation have a significant impact on the taxation of generational change. In conclusion, the study indicates that the most affordable implementation option from the viewpoint of tax consequences is the gift-like sale when the payment is 51 percent of the valid price.</p>			
Keywords Generational change, taxation, valuation			

SISÄLTÖ

1	JOHDANTO	6
2	TUTKIMUS.....	7
3	SUKUPOLVENVAIHDOS	9
4	TOTEUTUSTAVAT SEKÄ NIIDEN VEROSEURAAMUKSET JA HUOJENNUKSET	10
4.1	Kauppa käypään hintaan	10
4.2	Lahjanluonteinen kauppa	11
4.3	Lahja ja ennakoperintö	13
4.4	Perintö	15
5	YRITYKSEN ARVONMÄÄRITTÄMINEN	17
5.1	Substanssiarvo.....	18
5.2	Tuottoarvo	18
6	CASE YRITYKSEN SUKUPOLVENVAIHDOS.....	19
6.1	Arvonmäärittäminen	19
6.2	Toteutustapojen veroseuraamukset	20
6.2.1	Kauppa käypään hintaan	21
6.2.2	Lahjanluonteinen kauppa.....	21
6.2.3	Lahja ja ennakoperintö	23
6.3	Johtopäätökset	25
7	POHDINTA.....	27
	LÄHTEET	29
	LIITE 1: YRITYS X OY:N TULOSLASKELMA	31
	LIITE 2: YRITYS X OY:N TASE	32
	LIITE 3: LAHJAVEROTAULUKOT.....	33
	LIITE 4: PERINTÖVEROTAULUKOT	34
	LIITE 5: HAASTATELULOMAKKEET	35

LYHENTEET

ArvL	Laki varojen arvostamisesta verotuksessa
PerVL	Perintö- ja lahjaverolaki
TVL	Tuloverolaki
VSVL	Varainsiirtoverolaki
Pk-yritys	Pieni ja keskisuuri yritys
Spv-arvo	Sukupolvenvaihdosarvo

1 JOHDANTO

Vuonna 2016 Suomen Yrittäjät arvioivat, että Suomessa tullaan seuraavan kymmenen vuoden aikana toteuttamaan 57 000 omistajanvaihdosta. Yrittäjien toiveiden ja näkemysten perusteella 1/3 osa omistajanvaihdoksista tullaan toteuttamaan sukupolvenvaihdoksella. (Suomen Yrittäjät 2016, 7-8)

Opinnäytetyö toteutetaan laadullisena tutkimuksena, joka käsittelee case yrityksen sukupolvenvaihdosta. Olen saanut työn toimeksiannon nimettömänä pysyvältä it-alan perheyriitykseltä, jolle sukupolvenvaihdos ei ole vielä ajankohtainen, joten kyseessä on vasta selvitys.

Suomen Yrittäjät ry:n tekemän tutkimuksen (Suomen Yrittäjät ry 2016.) perusteella sukupolvenvaihdoksen suurimmat haasteet liittyvät verotukseen, sukupolvenvaihdoksen rahoittamiseen sekä siihen mistä löytää sopiva jatkaja liiketoiminnalle. Verotukselliset haasteet myös toimeksiantaja tunnistaa, joten tämä opinnäytetyö antaa vastauksia niihin haasteisiin. Työn tavoite on perehtyä sukupolvenvaihdokseen, sekä löytää toteutusvaihtoehtoja se, missä case yrityksen veroseuraamukset ovat pienimmät. Työn tarkoitus on myös laatia toimeksiantajalle infopaketti sukupolvenvaihdoksesta. Tämän opinnäytetyön tavoitteena on saada vastaus tutkimuskysymykseen: "Kuinka osakeyhtiömuotoisen perheyriityksen sukupolvenvaihdos on edullisin toteuttaa verotuksen kannalta."

Sukupolvenvaihdos on monipuolinen juridinen tapahtuma, minkä takia tässä opinnäytetyössä esimerkiksi verotuksen osalta luotettavinta on tarkastella Verohallinnon ohjeita sekä käyttää lähteinä lakeja. (Immonen ym. 2017, 15.) Lakien ja Verohallinnon ohjeiden lisäksi työssä käytetään lähteinä alan kirjallisuutta ja -verkkajulkaisuja sekä sähköpostihaastatteluja ja dokumentteja.

Liitteinä työssä on toimeksiantajayrityksen kolmen viimeisimmän tilikauden tuloslaskelma ja tase. Yrityksen arvonmäärityksen laskelmat on tehty liitteenä olevien dokumenttien pohjalta. Selkeyden vuoksi myös lahja- ja perintöverotaulukot löytyvät liitteistä (liite 3 ja 4).

2 TUTKIMUS

Opinnäytetyön tavoitteena on laskea arvonmäärityksen kautta jokaisen sukupolvenvaihdoksen toteutusvaihtoehdon veroseuraamukset. Toimeksiantaja haluaa saada selville sen toteutusvaihtoehdon, jossa veroseuraamukset ovat pienimmät. Jotta tavoitteeseen päästään, tulee ensimmäiseksi määrittää yrityksen arvo. Kun yrityksen luovutusarvo on tiedossa, voidaan sen pohjalta laskea veroseuraamukset. Työn toisena tavoitteena on kerätä yhteen tiivis ja informatiivinen paketti sukupolvenvaihdoksesta. Toimeksiantajan toiveena on keskittyä erityisesti veroseuraamuksiin ja toteutustapoihin sekä huojuuksiin.

Työn tutkimuskysymyksiä ovat:

- Minkä sukupolvenvaihdoksen toteutusvaihtoehdon veroseuraamukset ovat pienimmät?
- Kuinka osakeyhtiömuotoisen perheyriksen sukupolvenvaihdos on edullisin toteuttaa verotuksen kannalta?

Alakysymyksiä ovat:

- Paljonko veroseuraamuksia mikin toteutusvaihtoehdo aiheuttaa?
- Mikä on yrityksen arvo, josta veroseuraamukset lasketaan?

Tutkimus on jouduttu rajaamaan melko tiukasti, sillä aihe on itsessään niin laaja. Sukupolvenvaihdos käsitellään ainoastaan julkisesti noteraamattoman osakeyhtiön osalta. Aihe rajataan niin, että jatkajalla ei ole sisaruksia, luopujia on vain yksi ja sukupolvenvaihdos toteutetaan luopujan eliniän aikana. Nämä rajaukset on tehty, jotta perintö- ja lahjaverotus on tällöin yksinkertaisin toteuttaa. Työssä ei käsitellä sukupolvenvaihdosprosessia, sillä toimeksiantaja haluaa työn keskittyvän taloudellisiin ja verotuksellisiin seikkoihin. Sukupolvenvaihdoksen esitoimet, kuten yritysjärjestelyt, jätetään kokonaan työn ulkopuolelle. Tietopakettien osalta työ on rajattu niin, että työhön kerätään ainoastaan tutkimusta tukeva tieto.

Tutkimusmenetelmäsuuntauksena työssä on kvalitatiivinen- eli laadullinen tutkimus, sillä se tukee tutkimustani parhaiten. Laadullista tutkimusta käytetään yleisesti silloin, kun aiheesta on ennestään vähän tietoa. Tässä tapauksessa tutkimuskysymystä ei ole selvitetty aikaisemmin ja koska tutkittavia kohteita on vain yksi, on laadullinen tutkimus luonnollinen valinta. Myös joustavuutensa vuoksi laadullinen tutkimus sopii työhöni määrällistä paremmin. Laadullisen tutkimuksen tulokset ovat yksilöllisiä ja siksi harvoin rinnastettavissa muihin sukupolvenvaihdos caseihin.

Aineistonkeruumenetelmistä hyödynnän sekä primääri-, että sekundääriaineistoa (Kananen 2015, 131). Jotta saan kattavan kuvan yrityksen liiketoiminnasta ja tämän hetkisestä tilanteesta, olen valinnut aineistonkeruumenetelmäksi sähköpostihaastattelun. Päädyin sähköpostihaastatteluun, koska se on vaivaton menetelmä, jonka toteutus onnistuu helposti kummankin osapuolen aikatauluihin. Sähköpostihaastattelu on moderni haastattelumuoto, jossa vuorovaikutus tapahtuu internetissä. Sähköpostihaastattelussa tulen käyttämään apuna haastattelulomaketta (Kananen 2015, 132–133).

Toisena aineistonkeruumenetelmänä hyödynnän yrityksen valmiita dokumentteja, kuten viimeisimpiä tilinpäätöksiä. Ne mahdollistavat sen, että saan niistä suoraan tarvitsemani tiedot. Toisinaan dokumentit vaativat tuekseen haastattelun, esimerkiksi kun analysoidaan tuloslaskelmaa ja tasetta. Dokumentit ovat myös välttämättömiä, sillä hyödynnän niitä laskelmissani. Tutkimusaineiston ollessa pieni ja tutkimuksen koskiessa vaan yhtä yritystä, analyysiin ei tarvita muita menetelmiä kuin huolellinen lukeminen (Kananen 2015, 129).

3 SUKUPOLVENVAIHDOS

Sukupolvenvaihdos on omistajanvaihdoksen erikoistapaus, jossa yritys siirretään liiketoimintaa jatkavalle lapselle tai lähisukulaiselle omistajan elinaikana. Sukupolvenvaihdos voidaan suorittaa yrityskauppana, lahjanluonteisena kauppana ja lahjana. Omistajan kuoltua sukupolvenvaihdos on mahdollista suorittaa myös perintönä lähisukulaiselle. (Immonen ym. 2017, 1-3; Suomen Yrittäjät ry 2016, 5.) Sukupolvenvaihdoksen toteutustapoihin perehdytään tarkemmin seuraavassa luvussa.

Yrityskauppa on mahdollista toteuttaa joko liikeomaisuuden kauppana (substanssikauppa) tai osakekauppana. Substanssi- ja osakekaupan erona on se, että substanssikaupassa yritys myy liiketoimintaansa, kun taas osakekaupassa osakkeenomistaja myy koko yritystä. Osakkeiden myötä osakekaupassa jatkajalle siirtyvät osakkeiden lisäksi myös sen veloitteet, varat ja velat. (Immonen ym. 2017, 28.) Tässä työssä käsitellään ainoastaan osakekauppaa.

Suurin ero sukupolvenvaihdoksen ja yrityskaupan välillä on se, että sukupolvenvaihdosta on tuettu Suomessa huojennuksin. Huojennuksista on säädetty tuloverolaissa sekä perintö- ja lahjaverolaissa. (Immonen ja Lindgren 2017, 8–10.) Veroseuraamukseen pystyy vaikuttamaan myös erilaisin yritysjärjestelykeinoin. Näitä yritysjärjestelykeinoja ovat mm. yhtiömuodon tai yhtiösopimuksen muutos, osinjonjako, jakautuminen, suunnattu osakeanti sekä omien osakkeiden hankkiminen. (Suomen Yrittäjät ry 2017.) Yritysjärjestelyyn ei perehdytä tässä työssä tämän tarkemmin.

Verotuksellisissa kysymyksissä on mahdollista turvautua Verohallinnon ennakkoratkaisuun. Ennakoratkaisussa verovelvollinen saa vastauksen yksilöityyn verotukselliseen kysymykseen (Verohallinto 2017c.). Tästä voi olla apua sukupolvenvaihdoksen suunnittelussa ja toteuttamisessa, sillä verolainsäädännön muuttuminen on nopeaa. Sukupolvenvaihdokseen sovellettavia lakeja on useita, koska Suomen siviilioikeudessa ei ole varsinaista säännöstä, joka koskisi sukupolvenvaihdosta. Lakeja, joita sukupolvenvaihdokseen sovelletaan ovat esimerkiksi perintö- ja lahjaverolaki, varainsiirtoverolaki sekä laki varojen arvostamisesta verotuksessa. (Verohallinto 2017b.; Immonen ja Lindgren 2017, 4, 8.)

Sukupolvenvaihdos on haasteellinen prosessi, johon kannattaa järjestää useampi vuosi aikaa. Onnistuakseen se vaatii pitkäjänteisyyttä ja suunnitelmallisuutta. Suunnittelu auttaa säästämään rahaa ja välttämään ongelmat. Aina tämä ei ole mahdollista, sillä esimerkiksi omistajan äkillinen kuolema voi aiheuttaa sen, ettei prosessia ehditä suunnitella huolella. Sukupolvenvaihdoksessa eri menettelytavat vievät myös aikaa ja niiden läpivieminen voi vaihdella päivästä jopa kuukauteen, mikä on otettava prosessissa huomioon. (Immonen ja Lindgren 2017, 1.)

Sukupolvenvaihdoksesta tiedetään paljon ja on olemassa paljon oppaita, kuinka onnistunut sukupolvenvaihdos toteutetaan. Kuitenkin jokainen sukupolvenvaihdos on tapauskohtainen ja yksilöllinen, mikä on otettava huomioon sukupolvenvaihdosprosessissa. (Immonen ja Lindgren 2017, 1–2.) Prosessissa kannattaa turvautua asiantuntijan apuun erityisesti siksi, kun vaihdos tapahtuu perhepiirissä. Näin saadaan ulkopuolisen näkemys prosessiin. (Suomen Yrittäjät ry 2017.)

4 TOTEUTUSTAVAT SEKÄ NIIDEN VEROSEURAAMUKSET JA HUOJENNUKSET

Sukupolvenvaihdos on mahdollista toteuttaa muutamalla eri tavalla ja niihin kannattaa perehtyä hyvin ennen kuin ryhtyy suorittamaan sukupolvenvaihdosta. Verotuksen näkökulmasta ei ole aivan sama minkä toteutustavan sukupolvenvaihdokselle valitsee. Jatkajan ollessa luopujan lähisukulainen voidaan käyttää tuloverotuksen sekä perintö- ja lahjaverotuksen huojennuksia. Jatkajan, luopujan ja yrityksen veroseuraamukset onkin hyvä ottaa huomioon suunnitelmaa tehdessä. (Immonen ja Lindgren 2017, 5–6.)

Sukupolvenvaihdoksen tavallisimmat toteutustavat:

- kauppä käypään hintaan
- lahjanluonteinen kauppa
- lahja ja ennakoperintö
- perintö

(Immonen ja Lindgren 2017, 5.)

4.1 Kauppä käypään hintaan

Kauppä käypään hintaan eli osakekauppä tarkoittaa sitä, että luopuja myy osakeyhtiön osakkeet yritystoiminnan jatkajalle. Tavallisesti kauppahinta maksetaan rahana, mutta se on myös mahdollista maksaa muuna omaisuutena, jolloin täytyy ottaa selvää omaisuuden käyvästä arvosta. (Verohallinto 2017b.)

Luopujan verotus

Osakkeiden myynnistä aiheutuva luovutusvoitto katsotaan tuloverolain (1992. 45§.) mukaan veronalaiseksi pääomatuloksi luopujan verotuksessa. Luovutusvoitto saadaan, kun luovutushinnasta vähennetään hankintameno. Luovutusvoitosta suoritettava vero on 30 000 euroon saakka 30 % ja ylimenevästä osasta 34 %. (TVR 1992. 124§).

Hankintamenoksi lasketaan poistamatta oleva osa hankintamenosta, sekä välittömästi myyntiin liittyvät kustannukset. Hankintamenona on myös mahdollista käyttää hankintameno-olettamaa, jolloin luovutusvoitosta vähennetään 20 %, jos myyjä on omistanut osakkeet alle 10 vuotta tai 40 %, jos myyjä on omistanut osakkeet yli 10 vuotta. Hankintameno-olettamaa käytetään, jos se on edullisempi kuin todellinen hankintameno tai todellista hankintamenoa ei ole tiedossa. (Verohallinto 2017b.)

Jatkajan verotus

Osakekauppä ei aiheuta jatkajalle tuloverolain mukaisia veroseuraamuksia, sillä jatkaja maksaa osakkeista täyden kauppahinnan. Verotus tulee kysymykseen vasta, jos luovutuksensaaja aikanaan luovuttaa osakkeet eteenpäin. (Verohallinto 2017b.)

Jatkajan ainoaksi veroseuraamukseksi jää varainsiirtovero. Jatkajan tulee varainsiirtoverolain (VSVR 1996. 3 luku, 15§) mukaan maksaa varainsiirtoveroa ostamistaan osakkeista. Osakeyhtiön osakkeissa varainsiirtovero on 1,6 %, sillä osakeyhtiön osake kuuluu niin sanottuihin liikeosakkeisiin, eli muihin kuin asunto- ja kiinteistöosakeyhtiön osakkeisiin. Vero lasketaan kauppahinnasta tai muun vastikkeen arvosta. Vero tulee suorittaa oma-aloitteisesti kahden kuukauden kuluttua luovutuksesta ja siitä tulee tehdä varainsiirtoveroilmoitus Verohallinnolle. Ilmoituksessa on tultava ilmi luovutuksen kohde, osapuolet, kauppahinta ja muut Verohallinnon määräämät tiedot ja selvitykset. Muita tietoja ja selvityksiä ovat esim. kuitti veronmaksusta ja kopio allekirjoitetusta kauppakirjasta. (VSVR 1996. 4 luku 27§, 30§.)

Huojennus

Luopujalle osakekauppa on kuitenkin täysin verovapaa, jos seuraavat edellytykset täyttyvät:

- myydään vähintään 10 %:n osuus osakeyhtiön osakkeista
- osakkeet ovat olleet myyjän omistuksessa vähintään 10 vuotta. Jos myyjä on omistanut osakkeet alle 10 vuotta, lasketaan myös edellisen omistajan omistusaika edellyttäen, että myyjä on saanut osakkeet lahjana tai perintönä
- ostaja on myyjän lapsi tai rintaperillinen tai myyjän sisar, veli, sisar- tai velipuoli (TVR 1992, 48§.)

Lapsi voi olla myös aviopuolison lapsi tai ottolapsi. Aviopuoliso on rinnastetaan myös avopuoliso, jos he ovat asuneet verovuonna samassa taloudessa ja olleet aikaisemmin avioliitossa tai heillä on/on ollut yhteinen lapsi. (TVR 1992 7-8§.)

4.2 Lahjanluonteinen kauppa

Lahjanluonteinen kauppa tarkoittaa, että osakkeet myydään käypää arvoa alempaan hintaan. Kun sukupolvenvaihdos tapahtuu perhepiirissä, on tavanomaista, että kaupassa sovitaan muusta kuin käyvästä hinnasta (Immonen ja Lindgren 2017, 7). Lahjanluonteisesta kaupasta on kyse, kun vastike on enintään 75 %. Lahjanluonteinen kauppa muodostaa siis vastikkeellisen- ja vastikkeettoman osan eli lahjan. (Verohallinto 2017b.)

Luopujan verotus

Luopujalle aiheutuu lahjanluonteisessa kaupassa yhtä lailla luovutusvoitosta tuloverolain mukaista pääomatuloveroa kuin osakekaupassakin, mutta verotus kohdistuu vain vastikkeelliseen osaan (TVR 1992, 4 §). Vastikkeellisen osan hankintamenoksi katsotaan siihen kohdistuva osa hankintamenosta (Verohallinto 2017b).

Luovutusvoitto lahjanluonteisessa kaupassa: $\text{luovutusvoitto} = \text{luovutushinta} - (\text{hankintameno} \times \text{kauppahinta} / \text{käypä arvo})$. Kuten osakekaupassa myös lahjanluonteisessa kaupassa on mahdollista käyttää hankintameno-olettamaa (Verohallinto 2017b).

Esimerkki. Luovutusvoitto lahjanluonteisessa kaupassa

X Oy:n osakkeet on ostettu 8 vuotta sitten 50 000 €. Ne myydään nyt 30 000 € osakkeiden käyvän arvon ollessa 80 000 €. Kauppahinnan ja käyvän arvon suhde: $30\,000 \text{ €} / 80\,000 \text{ €} = 37,5 \%$.

• luovutushinta:	30 000 €
• hankintameno: $(37,5 \% \times 50\,000 \text{ €})$	18 750 €
• luovutusvoitto: $(30\,000 \text{ €} - 18\,750 \text{ €})$	11 250 €

(Verohallinto 2017b.)

Jatkajan verotus

Lahjanluonteisesta kaupasta jatkajalle aiheutuu lahjan osalta lahjaveroseuraamuksia. Lahjaksi katsotaan käyvän arvon ja toteutuneen kauppahinnan erotus. Jatkajan on suoritettava lahjaveroa, jos kauppahinta on enintään 75 % käyvästä hinnasta (PerVL 1940. 3 luku, 18§). Lahjaveron suuruus määräytyy lahjaverotaulukoiden mukaan (liite 3). (Verohallinto 2017b.)

Lahjanluonteisessa kaupassa lahjaksi katsottavasta osasta luopujan ei tarvitse suorittaa varainsiirtoveroa, mutta muuten varainsiirtoverolaissa mainitut pykälät liittyen maksuun ja ilmoitukseen koskevat myös lahjanluonteista kauppaa. (Verohallinto 2017b.)

Huojennus

Jatkajan on mahdollista saada lahjanluonteisessa kaupassa lahjaverosta osittaista tai kokonaista huojennusta, mikä tarkoittaa, että vero voidaan jättää panematta maksuun osittain tai kokonaan. Ennen lahjaveron toimittamista verovelvollisen on jätettävä pyyntö huojennuksesta Verohallinnolle. (PerVL 1940. 55§.)

Osittaisen huojennuksen edellytykset ovat:

- veronalaiseen saantoon sisältyy yritys tai sen osa (vähintään 10 %)
- luovutuksensaaja jatkaa yritystoimintaa lahjana saadussa yrityksessä
- huojennettavan veron määrä on yli 850 euroa.

(PerVL 1940. 55§.)

Täyden huojennuksen edellytykset ovat:

- luovutuksen kohteena on yritys tai sen osa (vähintään 10 %)
- luovutuksensaaja jatkaa yritystoimintaa saamassaan yrityksessä
- luovutuksensaaja maksaa vastiketta yli 50 prosenttia osakkeiden käyvästä arvosta.

(PerVL 1940. 55§.)

Huojennus on mahdollista myös menettää, jos luovutuksensaaja luovuttaa vapaaehtoisesti yli puolet saamastaan omaisuudesta eteenpäin alle viiden vuoden kuluttua siitä, kun hän on saanut omaisuuden. Jos huojennuksen menettää, täytyy huojennettu vero panna maksuun ja lisäksi maksaa 20 % korko. Lahjaveron maksuun on mahdollista saada pidennetty maksuaika, kunhan huojennuksen edellytykset täyttyvät. Pidennetty maksuaika ei kasvata veron määrää. Jos maksuaikaa pidennetään, pitää lahjansaajan maksaa veroa kuitenkin enintään viiden vuoden ajan niin, että maksut ovat yhtä suuria ja yhden maksun suuruus on vähintään 850 €. Näin ollen maksuun pantavan veron määrän tulee olla vähintään 4 250 €, jotta on oikeutettu pidennettyyn maksuaikaan. (PerVL 1940. 55§; Verohallinto 2017b.)

Jos lahjaan sovelletaan huojennusta, niin lahjan osuuden hankintamenoksi katsotaan huojennettu arvo eli sukupolvenvaihdosarvo (spv-arvo), joka on arvostamislain (ArVL 2005. 4-5§) mukaan 40 % vertailuarvosta. Vertailuarvo on määritetty viimeisimmän tilinpäätöksen perusteella, ellei sitä ole tarve korjata vastaamaan nykyhetkeä. Vertailuarvo lasketaan seuraavalla kaavalla: nettovarallisuus / ulkona olevien osakkeiden lukumäärä. Nettovarallisuudella tarkoitetaan varojen ja velkojen erotusta. (ArVL 2005, 2 §, 9§; TVL 1992, 47 §).

4.3 Lahja ja ennakoperintö

Lahja eli vastikkeeton luovutus tarkoittaa sitä, että yrityksen osakkeet luovutetaan lahjana, eikä niistä tällöin peritä mitään maksua. Jos luopujia on useampi kuin yksi, katsotaan lahjat erillisiksi saannoiksi. (Verohallinto 2017b.) Lapselle tai lapsenlapselle annettu lahja katsotaan aina ennakoperinnöksi, ellei lahjanantaja ole erikseen toisin määrännyt. Kun sukupolvenvaihdostilanteessa jatkaja saa ennakoperinnön, hän maksaa siitä lahjan tavoin lahjaveroa. (Verohallinto 2019.)

Lahjansaajan verotus

Täysin vastikkeettomassa luovutuksessa jatkajalle syntyy lahjaveroa. Varainsiirtoveron osalta lahjasta ei tarvitse suorittaa lainkaan varainsiirtoveroa, koska lahjana saadut osakkeet ovat vastikkeetonta luovutusta. (Verohallinto 2017b). Lahjaveron suuruus määräytyy lahjaverotaulukoiden mukaan (liite 3). Lahjaveroluokkia on 2 ja se kumpaa käytetään, määräytyy lahjanantajan ja lahjansaajan sukulaissuhteen mukaan ja veron määrä määräytyy puolestaan veroluokan mukaan (Verohallinto 2017b; PerVL 1940. 3 luku, 19 a §.)

Veroluokkaan 1 kuuluvat:

- aviopuoliso tai rekisteröidyn parisuhteen osapuoli
- avopuoliso, jos hänellä on (tai on ollut) yhteinen lapsi lahjanantajan kanssa tai hän on aikaisemmin ollut avioliitossa tai rekisteröidyssä parisuhteessa lahjanantajan kanssa
- lahjanantajan perillinen suoraan ylenevässä tai alenevassa polvessa
- adoptiolapset ja -vanhemmat
- aviopuolison tai rekisteröidyn parisuhteen osapuolen perillinen suoraan alenevassa polvessa (lapsi, lapsenlapsi jne.).
(PervVL 1940. 2 luku, 11 §.)

TAULUKKO 1. Lahjaverotaulukko, 1. veroluokka (PerVL 1940. 3 luku, 19 a §.)

Verotettavan osuuden arvo	Veron vakioerä osuuden alarajan kohdalla	Veroprosentti ylimenevästä osasta
5 000 € – 25 000 €	100 €	8 %
25 000 € – 55 000 €	1 700 €	10 %
55 000 € – 200 000 €	4 700 €	12 %
200 000 € – 1 000 000 €	22 100 €	15 %
1 000 000 € –	142 100 €	17 %

Esimerkki. Lahjaveron määrän laskeminen.

Jos lahjan suuruus on 50 000 €, siitä maksettava perintövero on seuraava:

- Verotettava osuus on 25 000 € – 55 000 € joten vakioerä on 1 700 €
- Ylimenevä osuus on 25 000 € (50 000 € – 25 000 €), joten lisäksi ylimenevästä osasta on 10 %, joka on 2 500 € (25 000 € x 10 %)
- Yhteensä perintövero on siis 4 200 €

Veroluokkaan 2 kuuluvat:

- muut kuin 1. veroluokkaan kuuluvat

TAULUKKO 2. Lahjaverotaulukko, 2. veroluokka (PerVL 1940. 3 luku, 19 a §.)

Verotettavan osuuden arvo	Veron vakioerä osuuden alarajan kohdalla	Veroprosentti ylimenevästä osasta
5 000 € – 25 000 €	100 €	19 %
25 000 € – 55 000 €	3 900 €	25 %
55 000 € – 200 000 €	11 400 €	29 %
200 000 € – 1 000 000 €	53 450 €	31 %
1 000 000 € -	301 450 €	33 %

Huojennus

Jatkajan on mahdollista saada lahjaverosta vain osittainen huojennus, sillä lahja on täysin vastikkeeton luovutus. Lahjavero huojennetaan silloin, kun osakkeista ei suoriteta vastiketta lainkaan tai vastike on enintään 50 % käyvästä arvosta. Huojennus on mahdollista saada, jos seuraavat edellytykset täyttyvät. (PerVL 1940. 55§; Verohallinto 2017b.)

Osittaisen huojennuksen edellytykset ovat:

- veronalaiseen saantoon sisältyy yritys tai sen osa (vähintään 10 %)
- luovutuksensaaja jatkaa yritystoimintaa lahjana saadussa yrityksessä
- huojennettavan veron määrä on yli 850 euroa.

(PerVL 1940. 55§.)

Huojennettu lahjavero saadaan laskemalla kaksi erotusta:

1. Käyvästä arvosta lasketusta verosta vähennetään vertailuarvosta laskettu vero
2. Käyvästä arvosta lasketusta verosta vähennetään 850 €

Lahjasta jää maksettavaksi siis spv-arvosta laskettu lahjavero, kuitenkin vähintään 850 €. (Verohallinto 2017b.)

4.4 Perintö

Omistajan kuoleman jälkeen yhtiön osakkeet siirtyvät perillisille lakisääteisen perimysjärjestyksen mukaan. Perillisiä voivat olla myös vanhemmat tai jopa isovanhemmat, joten erityisesti sukupolvenvaihdos tilanteissa suunnittelu on erittäin tärkeää, jotta yritystoiminta jatkuu. Perinnöstä on kuitenkin mahdollista myös luopua, jolloin pystytään ylittämään yksi sukupolvi. Verosuunnittelun kannalta luopuminen on kannattavaa, sillä silloin yksi perintöverotus jää väliin. (Verohallinto 2017b; Immonen ym. 2017, 95-96, 103.)

Lahjanantajan kuoltua kaikki ennakkoperinnöt palautetaan kuolinpesän varoihin ja ne arvostetaan siihen arvoon, mitä ne olivat lahjoitushetkellä. Näin ollen ennakkoperintöjen ja omaisuuden summasta saadaan laskettua perintövero. Perillinen, joka on aikaisemmin saanut ennakkoperintöä, maksaa perinnöstä perintöveroa, josta on vähennetty hänen aikaisemmin maksamansa lahjavero. Jos lahjavero- taulukossa on tapahtunut muutoksia, lasketaan lahjaveron määrä perinnönjättäjän kuolinhetken asteikon mukaan. (Verohallinto 2017a.)

Perillisen verotus

Perintöveroluokkia on 2 ja se kumpaa käytetään, määräytyy vainajan ja perillisen sukulaisuussuhteen mukaan ja veron määrä määräytyy puolestaan veroluokan mukaan (PerVL 1940. 2 luku, 11 §).

Veroluokkaan 1 kuuluvat:

- aviopuoliso
- suoraan ylenevässä tai alenevassa polvessa oleva perillinen
- aviopuolison suoraan ylenevässä tai alenevassa polvessa oleva perillinen
- ottolapset ja -vanhemmat
- perinnön jättäjän kihlakumppani
- avopuoliso siltä osin, kun laissa 26/2011 sanotaan ja sen suuruudelta, kun perintökaaren 8 luvun 2 §:ssä on määrätty

(PerVL 1940. 2 luku, 11 §.)

TAULUKKO 3. Perintöverotaulukko, 1. veroluokka (PerVL 1940. 2 luku, 14§.)

Verotettavan osuuden arvo	Veron vakioerä osuuden alarajan kohdalla	Veroprosentti ylimenevästä osasta
20 000 € - 40 000 €	100 €	7 %
40 000 € - 60 000 €	1 500 €	10 %
60 000 € - 200 000 €	3 500 €	13 %
200 000 € - 1 000 000 €	21 700 €	16 %
1 000 000 € -	149 700 €	19 %

Veroluokkaan 2 kuuluvat:

- muut kuin 1. veroluokkaan kuuluvat
(PerVL 1940. 2 luku, 11 §.)

TAULUKKO 4. Perintöverotaulukko, 2. veroluokka (PerVL 1940. 2 luku, 14§.)

Verotettavan osuuden arvo	Veron vakioerä osuuden alarajan kohdalla	Veroprosentti ylimenevästä osasta
20 000 € - 40 000 €	100 €	19 %
40 000 € - 60 000 €	3 900 €	25 %
60 000 € - 200 000 €	8 900 €	29 %
200 000 € - 1 000 000€	49 500 €	31 %
1 000 000 € -	297 500 €	33 %

Perintö on lahjan tavoin puhtaasti vastikkeettomia luovutuksia, joten niistä ei tarvitse suorittaa varainsiirtoveroa (Verohallinto 2017b). Ainoastaan kuolinpesän osuuskien luovutuksesta tarvitsee maksaa varainsiirtovero (Verohallinto 2017a).

Huojennus

Jatkajan on mahdollista saada perintöverosta huojennus, jos

- veronalaiseen perintöön sisältyy yritys tai sen osa (vähintään 10 %)
- verovelvollinen jatkaa perintönä saaduilla varoilla yritystoimintaa yrityksessä
- edellä 1 kohdassa tarkoitettusta yrityksestä tai niiden osasta määrätyn perintöveron suhteellinen osa koko verosta on suurempi kuin 850 euroa. (26.10.2001/909)

(PerVL 1940, 5 luku, 55§.)

5 YRITYKSEN ARVONMÄÄRITTÄMINEN

Yrityksen arvonmääräytymiseen vaikuttaa hyvin moni asia, kuten toimiala, yrityksen koko ja taloudellinen tilanne. Arvonmääritys ei ole helppoa, sillä kahta samanlaista yritystä ei ole olemassa ja julkisesti noteraamattomalle yritykselle ei voida määrittää markkinahintaa. Yrityksen luovutushinta muodostuu myyjän, ostajan ja mahdollisen rahoittajan arvioista (kuva 1). (Rantanen 2012. 7.)

KUVA 1 Arvostus, arvo ja hinta (Rantanen 2012. 51.)

Jos ostajalla ja myyjällä on arvonmääritys tilanteessa eri käsitys hinnasta, kannattaa apuna käyttää jotain arvonmääritysmenetelmää tai asiantuntijaa. Arvonmääritysmenetelmät voidaan karkeasti jakaa kolmeen päämenetelmään: markkina-, kustannus ja tuottooperusteiseen määritelmään. (3J Consulting Oy 2015.)

Verohallinnon ohjeen (Verohallinto 2018.) mukaan ensisijainen julkisesti noteraamattoman yrityksen arvostamistapa on markkinaperusteinen arvonmääritys eli vertailukaupat. Kuitenkin harvoin markkinoilla on tapahtunut vertailukauppoja, joita yritys voisi käyttää hyväksi. Tämän vuoksi verotuksessa, käypä arvo perustuu vahvistettuun tilinpäätökseen. Pk-yritysten kohdalla menetelmänä usein käytetään kustannus- ja tuottooperustetta, eli substanssiarvoa ja tuottoarvoa juuri siksi, että markkinaperusteinen ei ole mahdollinen. (Verohallinto 2018; Yrittäjät 2014.)

Arvonmäärityksessä yrityksen tuloslaskelma ja tase ovat tarkastelun kohteena. Näistä on kuitenkin tärkeä muodostaa oikaistu tase ja oikaistu tuloslaskelma, jotta tiedot ovat vertailukelpoisia ja mahdollisimman todenmukaisia. (Rantanen 2012. 80; 3J Consulting Oy 2015.)

Käypänä arvona käytetään substanssiarvoa, jos substanssiarvo on tuottoarvoa suurempi tai yhtä suuri. Jos taas tuottoarvo on substanssiarvoa suurempi tai yhtä suuri, saadaan yrityksen käypä arvo, kun lasketaan substanssi- ja tuottoarvon keskiarvo. Osakeyhtiössä yhden osakkeen käypä arvo saadaan, kun jaetaan yrityksen käypä arvo osakkeiden määrällä. (Verohallinto 2018.)

5.1 Substanssiarvo

Substanssiarvo tarkoittaa yrityksen velattoman omaisuuden arvoa, eli varoja vähennettynä veloilla. Tämä arvo saadaan helposti laskettua yrityksen taseesta (Rantanen 2012. 87). Substanssiarvoa laskettaessa varoihin lasketaan käyttö-, vaihto- ja rahoitusomaisuus. Velkoihin otetaan huomioon sekä pitkäaikainen-, että lyhytaikainen vieraspääoma. Substanssiarvo määritetään viimeiseksi päättyneen tilikauden tietojen perusteella. Substanssiarvo kertoo yrityksen minimiarvon ja sen määrittäminen on melko yksinkertaista (Suomen Yrittäjät 2014). Jos substanssiarvo on negatiivinen, katsotaan substanssiarvo nolaksi (Verohallinto 2018).

5.2 Tuottoarvo

Tuottoperusteisistamenetelmistä tuottoarvo on tärkein ja järkeenkäyvin arvostusmuoto. Tuottoarvossa kysymys on siitä, paljonko yritys tuottaa uudelle omistajalle, missä ajassa ja millä varmuudella. (Rantanen 2012. 80.) Tuottoarvo on selvästi monimutkaisempi kuin substanssiarvo, sillä tuottoarvossa arvioidaan yrityksen tulevaisuuden tuotto-odotukset pääomittuna nykyarvona, esimerkiksi 3 vuoden päähän. (Verohallinto 2018.)

Kun määritetään tuottoarvoa, tarkastellaan sekä nykyhetkeä että tulevaisuutta (Rantanen 2012. 80). Laskelmia tehdessä joudutaan usein kuitenkin turvautumaan historiatietoihin. Jos tuottoarvoksi saadaan negatiivinen luku niin tuottoarvo katsotaan nolana. (Verohallinto 2018.)

Tuottoarvon laskemiseen käytetään seuraavaa kaavaa: $\text{tuottoarvo} = \text{vuotuinen nettotuotto} / \text{pääomituskorkokanta}$. Vuotuinen nettotuotto on nettotuottojen keskiarvo tai muu vastaava arvioitu nettotuotto. Pääomituskorkokanta kuvaa pääomalle asetettua tuottovaatimusta. Verohallinnon ohjeen (Verohallinto 2018.) mukaan osakeyhtiön osakkeiden osalta käytetään 15 prosentin tuottovaatimusta, kuitenkin niin, että varat arvostetaan omaisuuden arvostamisperiaatteen mukaan. (Verohallinto 2018.)

Kaavaa, $\text{tuottoarvo} = \text{vuotuinen nettotuotto} / \text{pääomituskorkokanta}$, käytetään, kun katsotaan tuoton jatkuvan rajattoman ajan, mutta jos aikatekijä otetaan huomioon, tuotot diskontataan nykyarvoon. Tämä lasketaan kaavalla: $\text{tuottoarvo} = \text{vuotuinen tuotto} \times \text{pääomituskerroin}$. (Verohallinto 2018.)

6 CASE YRITYKSEN SUKUPOLVENVAIHDOS

Tilastokeskuksen määritelmän (Tilastokeskus s.a.) mukaan toimeksiantajayritys lukeutuu kokonsa puolesta pk-yritysten alaluokkaan mikroyrityksiin, sillä siinä työskentelee alle 10 henkilöä sekä taseen loppusumma ja vuosiliikevaihto ovat alle kaksi miljoonaa euroa. Toimeksiantajan toimiala on tietokoneiden ja niiden oheislaitteiden ja ohjelmistojen vähittäiskauppa ja se on toiminut markkinoilla vuodesta 2005 lähtien. (PRH ja Verohallinto 2007.). Toimeksiantajayritys ei työllistä ulkopuolisia vaan yrityksen ainut työntekijä on yrittäjä itse. (Toimeksiantajat 2018.)

Tutkimukseni kannalta arvonmäärittäminen on tärkeää, jotta toteutustavoille saadaan laskettua vero-seuraamukset. Arvonmäärittäminen on tehty viimeisen 3 vuoden tuloslaskelman ja taseen pohjalta (liitteet 1 ja 2.). Toisin kuin kohdassa 5 kerrottiin, tuloslaskelma ja tase jätetään oikaisematta, sillä koimme yhdessä toimeksiantajan kanssa, että työn rajaamisen kannalta se on välttämätön. Työn selvityksenomainen luonne vaikutti siihen, ettei oikaisuja tehdä.

6.1 Arvonmäärittäminen

Toimeksiantajayrityksen kohdalla kyse on osakekaupasta, sillä kaupan kohteena on koko yrityksen osakekanta. Koska toimeksiantajayritys kuuluu pieniin ja keskisuuriin yrityksiin, sille määritetään sekä tuottoarvo, että substanssiarvo (Suomen Yrittäjät 2014). Kuten aikaisemmin jo todettiin, mikäli substanssiarvo on tuottoarvoa suurempi tai yhtä suuri käytetään sitä arvonmäärittämisessä, mikäli taas tuottoarvo on substanssiarvoa suurempi tai yhtä suuri niin käytetään substanssiarvon ja tuottoarvon keskiarvoa. (Verohallinto 2018.)

Substanssiarvo

Yrityksen substanssiarvo määritetään vuoden 2018 tasetietojen luvuilla (liite 2.). Substanssiarvo lasketaan vähentämällä yrityksen varoista sen velat.

Yrityksen varat

Käyttöomaisuus:	95 149,44 €	
Vaihto-omaisuus:	3 178,02 €	
Rahoitusomaisuus:	87 287,40 €	185 614,86 €

Yrityksen velat

Vieras pääoma:	134 322,27 €	134 322,27 €
----------------	--------------	--------------

Substanssiarvo	(185 614,86 € - 134 322,27 €)	<u>51 292,59 €</u>
-----------------------	--------------------------------------	---------------------------

Toimeksiantajayrityksen substanssiarvossa ei kolmena tarkasteluvuotena ole tapahtunut merkittäviä heilahduksia vaan se on pysynyt melko samana. Taulukosta 8 käy kuitenkin ilmi, että vuonna 2018 varat ja velat ovat kasvaneet suuresti kahteen edelliseen vuoteen verrattuna. Varojen osalta suuri erotus johtuu sijoitusten ja lyhytaikaisten saamisten kasvusta vuonna 2018. Velkojen osalta taas kasvu johtuu suuresta saadusta ennakosta. Kyseessä ei ole satunnainen tapahtuma, vaan tämän tuloa on alettu jaksottamaan.

TAULUKKO 5. Substanssiarvo

	2018	2017	2016
Varat	185 614,86 €	102 955,66 €	99 418,14 €
Velat	134 322,27 €	55 806,84 €	48 936,76 €
Substanssiarvo	51 292,59 €	47 148,82 €	50 481,38 €

Tuottoarvo

Yrityksen kolmen vuoden tuloslaskelman tietojen perusteella lasketaan tuottoarvo. Tuotto katsotaan jatkuvan rajattomasti, joten tuottoarvo lasketaan kaavalla: tuottoarvo = vuotuinen nettotuotto / pääomitus korkokanta. Tuottoarvo diskontataan 15 prosentilla.

Tilikauden tulos 2018:	7 913,77 €	
Tilikauden tulos 2017:	702,44 €	
Tilikauden tulos 2016:	4 813,40 €	
Tuloksien keskiarvo:	$((7 913,77 € + 702,44 € + 4 813,40 €) / 3)$	4 476,54 €
Diskontattu tuotto:	$(4 476,54 € / 0,15)$	<u>29 843,58 €</u>

Koska substanssiarvo on suurempi kuin tuottoarvo (51 292,59 € > 29 843,58 €), käytetään yrityksen arvona substanssiarvoa, joka on 51 292,59 €.

6.2 Toteutustapojen veroseuraamukset

Veroseuraamuksia laskettaessa hankintamenona käytetään 40 % hankintameno-olettamaa, sillä yritys on perustettu loppuvuonna 2005, eli osakkeet ovat olleet yrittäjän omistuksessa yli 10 vuotta. Lasken veroseuraamukset ilman huojennuksia sekä huojennusten kanssa. Perintöä ei käsitellä tutkimusosiossa ollenkaan, sillä sukupolvenvaihdos on tarkoitus toteuttaa luopujan eliniän aikana. Toteutustavat, joista veroseuraamuksia lasketaan, ovat osakekauppa, lahjanluonteinen kauppa ja lahja.

6.2.1 Kauppa käypään hintaan

Luopujan verotus: 100 % vastike

Kauppahinta:		51 292,59 €
Hankintameno-olettama:	(51 292,59 € x 0,4)	20 517,04 €
Luovutusvoitto:	(51 292,59 € – 20 517,04 €)	30 775,55 €
Pääomaverot:	(30 000 € x 0,3 + 775,55 € x 0,34)	<u>9 263,69 €</u>

Jatkajan verotus: 100 % vastike

Kauppahinta:		51 292,59 €
Varainsiirtovero:	(51 292,59 € x 0,016)	<u>820,68 €</u>

Verot yhteensä: (9 263,69 € + 820,68 €) 10 084,37 €

Luovutusvoitosta luopuja maksaa 30 % pääomatuloveroa 30 000 € saakka ja 34 % yli menevästä osasta. Kauppahinnasta jatkaja puolestaan maksaa varainsiirtoveroa 1,6 %.

Huojennus:

Tuloverolaissa (1992, 48§) mainituin edellytyksin luovutusvoitto on luopujalle täysin veroton ja toimeksiantajayrityksen kohdalla nämä kaikki edellytykset täyttyvät. Nämä edellytykset on mainittu tämän opinnäytetyön kohdassa 4.1.

Luopujan verotus: 100 % vastike

Luovutusvoitto:	51 292,59 € – 20 517,04 €)	30 775,55 €
Pääomaverot:		<u>0,00 €</u>

Jatkajan verotus: 100 % vastike

Kauppahinta:		51 292,59 €
Varainsiirtovero:	(51 292,59 € x 0,016)	<u>820,68 €</u>

Verot yhteensä: (0,00 € + 820,68 €) 820,68 €

Kun huojennuksia hyödynnetään, osakekauppa on luopujan verotuksen kannalta verovapaata, koska kaikki huojennuksen edellytykset täyttyvät. Jatkajalle myynnistä koituu maksettavaksi varainsiirtovero.

6.2.2 Lahjanluonteinen kauppa

Koska sukupolvenvaihdoksessa jatkaja on luopujan lähisukulainen, eli lapsi, käytetään lahjaverotaulukkoa 1 (liite 3). Veroseuraamukset on laskettu 75 % vastikkeelle sekä 51 % vastikkeelle, sillä ne ovat lahjanluonteisen kaupan ehtojen ääripäät.

Luopujan verotus: 75 % vastike

Kauppahinta:	(51 292,59 € x 0,75)	38 469,44 €
Hankintameno:	(38 469,44 € x 0,4)	15 387,78 €
Luovutusvoitto:	(38 469,44 € – 15 387,78 €)	23 081,67 €
Pääomaverot:	(23 081,67 € x 0,3)	<u>6 924,50 €</u>

Jatkajan verotus: 75 % vastike

Vastikkeeton osuus / lahja:	(51 292,59 € x 0,25)	12 823,15 €
Lahjaverot:	(100 € + (12 823,15 € – 5 000 € x 0,08))	<u>725,85 €</u>
Vastikkeen osuus:		38 469,44 €
Varainsiirtoverot:	(38 469,44 € x 0,016)	<u>615,51 €</u>

Verot yhteensä: (6 924,50 € + 725,85 € + 615,51 €) 8 265,86 €

Luopujan verotus: 51 % vastike

Kauppahinta:	(51 292,59 € x 0,51)	26 159,22 €
Hankintameno:	(26 159,22 € x 0,4)	10 463,69 €
Luovutusvoitto:	(26 159,22 € - 10 463,69 €)	15 695,53 €
Pääomaverot:	(15 695,53 € x 0,3)	<u>4 708,66 €</u>

Jatkajan verotus: 51 % vastike

Vastikkeeton osuus / lahja:	(51 292,59 € x 0,49) 25 133,37 €	
Lahjaverot:	(1 700 € + (25 133,37 € – 25 000 € x 0,1))	<u>1 713,34 €</u>
Vastikkeen osuus:		26 159,22 €
Varainsiirtoverot:	(26 159,22 € x 0,016)	<u>418,55 €</u>

Verot yhteensä: (4 708,66 € + 1 713,34 € + 418,55 €) 6 840,54 €

Lahjanluonteisen kaupan vastikkeellisesta osasta luopujalle syntyy osakekaupan tavoin pääomatulo-
veroa. Vastikkeettomasta osuudesta lahjansaaja maksaa lahjaverotaulukon mukaan lahjaveroa ja vas-
tikkeellisestä osasta suoritetaan varainsiirtovero.

Huojennus

Laskelmat on tehty niin, että lahjanluonteisen kaupan vastikkeellinen osuus katsotaan luopujan vero-
tuksessa huojennetuksi, eli kaikki täyden huojennuksen edellytykset täyttyvät. Myös lahjan osalta
kaikki lahjaveron huojennuksen edellytykset täyttyvät.

Luopujan verotus: 75 % vastike

Kauppahinta:	(51 292,59 € x 0,75)	38 469,44 €
Hankintameno:	(38 469,44 € x 0,4)	15 387,78 €
Luovutusvoitto:	(38 469,44 € – 15 387,78 €)	23 081,67 €
Huojennettu pääomaverot:		<u>0,00 €</u>

Jatkajan verotus: 75 % vastike		
Vastikkeeton osuus / lahja:	(51 292,59 € x 0,25)	12 823,15 €
Huojennettu lahjavero:		<u>0,00 €</u>
Vastikkeen osuus:		38 469,44 €
Varainsiirtovero:	(38 469,44 € x 0,016)	<u>615,51 €</u>

Verot yhteensä: (0,00 € + 0,00 € + 615,51 €) 615,51 €

Luopujan verotus: 51 % vastike		
Kauppahinta:	(51 292,59 € x 0,51)	26 159,22 €
Hankintameno:	(26 159,22 € x 0,4)	10 463,69 €
Luovutusvoitto:	(26 159,22 € - 10 463,69 €)	15 695,53 €
Pääomaverot:		<u>0,00 €</u>

Jatkajan verotus: 51 % vastike		
Vastikkeeton osuus / lahja:	(51 292,59 € x 0,49)	25 133,37 €
Lahjaverot:		<u>0,00 €</u>
Vastikkeen osuus:		26 159,22 €
Varainsiirtovero:	(26 159,22 € x 0,016)	<u>418,55 €</u>

Verot yhteensä: (0,00 € + 0,00 € + 418,55 €) 418,55 €

Huojennuksesta johtuen vastikkeellisen osuuden varainsiirtovero jää ainoaksi maksettavaksi veroksi kummassakin lahjanluonteisen kaupan vaihtoehdossa. Selkeyden vuoksi kaikki lahjanluonteisen kaupan verot on listattu taulukkoon 6.

TAULUKKO 6. Lahjanluonteisen kaupan veroseuraamukset.

Vastikkeen osuus	Luopujan verot	Jatkajan verot	Verot yhteensä	Huojennettu vero
51 %	4 708,66 €	2 131,88 €	6 840,54 €	418,55 €
75 %	6 924,50 €	1 341,36 €	8 265,86 €	615,51 €

Kuten taulukosta 6 huomataan, mitä suurempi lahjanluonteisen kaupan vastike on, sitä suuremmat myös veroseuraamukset ovat. Tämä pätee myös huojennettuun veroon.

6.2.3 Lahja ja ennakoperintö

Koska sukupolvenvaihdoksessa jatkaja on luopujan lähisukulainen eli lapsi käytetään lahjaverotaulukkoa 1 (liite 3).

Lahjansaaajan verotus: 100 % lahja		
Vastikkeeton osuus / lahja:		51 292,59 €
Lahjavero:	$(1\,700\text{ €} + (51\,292,59\text{ €} - 25\,000\text{ €} \times 0,10))$	<u>4 329,26 €</u>

Verot yhteensä: 4 329,26 €

Lahjasta ainoa veroseuraamus lahjansaajalle on lahjavero, sillä varainsiirtoveroa maksetaan ainoastaan vastikkeellisesta luovutuksesta (Verohallinto 2017b).

Huojennus

Jatkajan on mahdollista saada lahjaverosta vain osittainen huojennus, sillä lahja on täysin vastikkeeton luovutus (PerVL 1940. 55§). Osittaisen huojennuksen edellytykset ovat:

- veronalaiseen saantoon sisältyy yritys tai sen osa (vähintään 10 %)
- luovutuksensaaja jatkaa yritystoimintaa lahjana saadussa yrityksessä
- huojennettavan veron määrä on yli 850 euroa.

(PerVL 1940. 55§.)

Kun lahjaveroon hyödynnetään huojennusta, täytyy yrityksen arvolle laskea vertailuarvo, joka on arvostamislain (ArVL 2005, 4-5 §.) mukaan 40 %.

Vertailuarvo

Substanssiarvo:		51 292,59 €
Vertailuarvo:	$(51\,292,59\text{ €} \times 0,4)$	20 517,04 €
Lahjavero vertailuarvosta:	$(100\text{ €} + (20\,517,04\text{ €} - 5\,000\text{ €}) \times 0,08)$	<u>1 341,36 €</u>

Erotus 1. Käyvän arvon verosta vähennetään vertailuarvosta laskettu vero.

Lahjavero käyvästä arvosta:		4 329,26 €
Lahjavero vertailuarvosta:		1 341,36 €
Lahjavero:	$(4\,329,26\text{ €} - 1\,341,36\text{ €})$	<u>2 987,90 €</u>

Erotus 2. Käyvän arvon verosta vähennetään 850 €.

Lahjavero käyvästä arvosta:		4 329,26 €
Vakio 850 €:		850,00 €
Lahjavero:	$(4\,329,26\text{ €} - 850\text{ €})$	<u>3 479,26 €</u>

Erotuksista ensimmäinen vaihtoehto on pienempi, joten se määrää maksuunpanemattoman veron osan. Tällöin huojennettu vero saadaan vähentämällä käyvän arvon lahjaverosta maksuunpanematon veron osa. (Verohallinto 2017b.)

Käyvän arvon lahjavero:		4 329,26 €
Maksuunpanematon veron osa:		2 987,90 €
Huojennettu lahjavero:	$(4\,329,26\text{ €} - 2\,987,90\text{ €})$	1 341,36 €

Varainsiirtoveron osalta lahjasta ei tarvitse suorittaa lainkaan varainsiirtoveroa, koska lahjana saadut osakkeet ovat vastikkeetonta luovutusta. (Verohallinto 2017b).

6.3 Johtopäätökset

Työssä laskettiin veroseuraamukset kaikille muille toteutusvaihtoehdoille paitsi perinnölle, toimeksiantajan toiveiden mukaan. Ennen laskelmia toimeksiantajayritykselle määritettiin arvo substanssi- ja tuottoarvomenetelmällä ja käyväksi arvoksi saimme substanssiarvon 51 292,59 €.

Tiedostan, että koska tuloslaskelmaa ja tasetta ei oikaistu niin arvonmääritys ei ole todellinen, mikä vaikuttaa myös lopulliseen tulokseen. Virheen suuruus on noin 75 000 €, jos huomioon otetaan saatu ennakko, jota kahtena edellisenä vuonna ei ole kirjattu. Kun veloista poistetaan tämä erä niin substanssiarvoksi vuonna 2018 saadaan 126 292,59 €. Laskelmissa käytetty substanssiarvo on 51 292,59 €.

Tutkimuksen tavoitteena oli saada selville, millä toteutusvaihtoehdolla on pienimmät veroseuraamukset case yrityksessä. Laskelmien perusteella lahjanluonteinen kauppa, jossa vastikkeen suuruus on 51 %, tuottaa pienimmät veroseuraamukset (Taulukko 7). Maksettavaksi tällöin jää ainoastaan 418,55 € suuruinen varainsiirtovero.

Taulukosta 7 huomaamme myös, että huojennuksilla on valtava vaikutus veroihin sukupolvenvaihdoksessa ja niitä kannattaa ehdottomasti hyödyntää, mikäli perintö- ja lahjaverolain edellytykset täyttyvät. Huojennuksesta täytyy muistaa tehdä kirjallinen pyyntö Verohallinnolle.

TAULUKKO 7. Veroseuraamukset

Totetustapa	Verot ilman huojennusta	Verot huojennuksen kanssa
Osakekauppa	10 084,37 €	820,68 €
Lahjanluonteinen kauppa 75 %	8 165,68 €	615,51 €
Lahjanluonteinen kauppa 51%	6 265,68 €	418,55 €
Lahja	4 329,26 €	1 341,36 €

Kun sukupolvenvaihdoksessa käytetään huojennuksia pitää muistaa, että jatkajan tulee sitoutua ehtoihin. Ehdossa sanotaan, että jatkajan täytyy jatkaa yritystoimintaa seuraavat 5 vuotta tai hän menettää huojennuksen. Verosuunnittelussa tämä seikka on ehdottomasti otettava huomioon. (Verohallinto 2017b.)

TAULUKKO 8. Kokonaiskustannukset jatkajalle

Totetustapa	Huojennetut verot	Kauppahinta	Kustannukset yhteensä
Osakekauppa	820,68 €	51 292,59 €	52 113,27 €
Lahjanluonteinen kauppa 75 %	615,51 €	38 469,44 €	39 084,95 €
Lahjanluonteinen kauppa 51%	418,55 €	25 133,37 €	25 551,92 €
Lahja	1 341,36	0,00 €	1 341,36 €

Kokonaiskustannustaulukkoon olen halunnut ottaa huomioon myös luovutustavan vastikkeen, sillä jatkajalle tulee maksettavaksi verojen lisäksi myös kaupan osuus, ellei kyseessä ole lahja. Kokonaiskustannustaulukosta käy ilmi, että vaikka pienin veroseuraamus syntyy 51 % lahjanluonteisella kaupalla, niin näkemykseni mukaan ja sähköpostihaastattelujen pohjalta en näe syytä miksi yrittäjä ei haluaisi luopua yrityksestä lahjana, sillä yrityksen arvo on sen verran pieni ja jatkaja on oma lapsi.

Kun sukupolvenvaihdos on toimeksiantajalle ajankohtainen, suosittelen hakemaan Verohallinnolta ennakkoratkaisun, sillä on kyse poikkeuksellisesta verotuksellisesta tilanteesta, jota ei voi verrata muihin sukupolvenvaihdos tilanteisiin.

Työhön saatiin myös tiivistettyä oleellinen tieto sukupolvenvaihdoksen teoriasta, keskittyen erityisesti toimeksiantajan kokemuksiin haasteisiin verotuksesta. Sukupolvenvaihdoksen verotukseen liittyvät huojennukset tuotiin työssä esiin siltä osin kuin laskelmien kannalta oli tarpeellista ja se oli myös toimeksiantajan toive.

7 POHDINTA

Olen tyytyväinen opinnäytetyöni aiheeseen ja siihen millaisen työn sain aikaiseksi, vaikkakaan työ ei valmistunut aikataulun mukaisesti. Työ saavutti oppimistavoitteet, sillä työ oli hyvin opettavainen ja sen myötä itsenäinen työskentely ja tutkimustyö tuli tutuksi. Opinnoissani oppimia taitoja, joita työssä käytettiin hyväksi, olivat esimerkiksi matemaattiset- ja juridiset taidot. Myös tutkimusmenetelmien kurssin ja tieteellisen kirjoittamisen opinnoista oli hyötyä opinnäytetyön tekemiseen. Luotettavuuden näkökulmasta työ oli objektiivinen, eli ei sisältänyt tutkijan omia mielipiteitä, eikä toiveita.

Tutkimuskysymyksiin löytyi vastaukset, sillä verotuksellisesti edullisin vaihtoehto sukupolvenvaihdokselle löytyi. Uskon, että niillä rajoituksilla, joilla työ toteutettiin, sain tuloksesta myös riittävän oikeellisen, sillä minulla oli työssä tukena tilinpäätös dokumentit sekä mahdollisuus haastatella toimeksiantajaa. Tiedostan, että aihe oli haastava ja laaja, mutta onnistuin mielestäni rajaamaan sen hyvin. Mielestäni työ tukee hyvin taloushallintoon suuntautunutta tradenomitutkintoani.

Toimeksiantaja oli erittäin tyytyväinen työhön. Sain kiitosta teoriaosuuden selkeydestä ja informatiivisuudesta. Hän oli myös tyytyväinen, että sai arvonmäärityksen yritykselleen ja tiedon sukupolvenvaihdoksen eri toteutustapojen veroseuraamuksista. Tämän työn pohjalta on helppo aloittaa sukupolvenvaihdosprosessi, kun se on ajankohtaista.

Haastattelumateriaalin vastauksista työhön hyödynnettiin erityisesti laskelmia analysoidessa. Haastattelun kautta saatiin tietoa numeroiden takaa. Tästä oli hyötyä substanssiarvoa analysoidessa, sillä toimeksiantajalta saatiin paljon tärkeää tietoa vuoden 2018 varojen ja velkojen kasvuun. Rajaukset työhön tehtiin haastattelujen pohjalta.

Haasteena sähköpostihaastattelussa on se, ettei haastateltavan ilmeitä, eleitä ja kehonkieltä pääse havainnoimaan. Sähköpostihaastattelussa haastattelija ei pysty vaikuttamaan milloin haastateltava vastaa kysymyksiin ja siihen, kuinka rauhallinen hetki silloin on. Ongelmana on myös se, ettei haastattelija pääse esittämään tarkentavia lisäkysymyksiä.

Jos olisi ollut mahdollista, olisin tehnyt opinnäytetyön kahdestaan parin kanssa, mutta tämä ei ollut mahdollista opintojen eri vaiheen ja elämäntilanteen vuoksi. Parista olisi saanut tukea työskentelyvaiheessa ja toisen näkökulman aiheeseen. Olen kuitenkin tyytyväinen omaan suoritukseen. Jos aihe olisi ollut tiedossa aikaisemmin, niin opinnäytetyö olisi kannattanut aloittaa jo hyvissä ajoin, ettei olisi tarvinnut työskennellä limittäin päivätyön kanssa.

Opin työtä tehdessäni todella paljon sukupolvenvaihdoksesta, verotuksesta sekä yrityksen arvonmäärittämisestä. Näistä asioista minulla ei ollut aikaisemmin mitään tietopohjaa. Tulosten perusteella voi todeta, että verohuojennuksilla on merkittävä rooli sukupolvenvaihdoksen verotuksen kannalta. Huojennusten vuoksi veroseuraamukset jäävät hyvin pieniksi.

Jos työssä olisi perehdytty myös sukupolvenvaihdosprosessiin olisi siihen saanut enemmän sisältöä. Työstä jätettiin pois myös alihintainen lahjanluonteinen kauppa eli kauppa, jossa vastike on alle 50 prosenttia. Tämän mukaan ottamalla olisi aihetta voinut käsitellä laajemmin. Yritysjärjestelyt ja muut sukupolvenvaihdosta valmistelevat toimet jätettiin myös tarkoituksella pois.

Tulevaisuudessa toimiessani kirjanpitäjänä ja mahdollisesti tilitoimistoyrittäjänä, voi eteeni tulla sukupolvenvaihdosprosessi. Tämän opinnäytetyön pohjalta olen perehtynyt aiheeseen ja osaan toimia vastaavanlaisessa tilanteessa. Pystyn ammattitaidolla valitsemaan ja perustelemaan tavan, millä sukupolvenvaihdos kannattaa toteuttaa. Uskon, että se tietotaito, minkä tästä opinnäytetyöstä olen saanut, antaa minulle kilpailuetua työmarkkinoilla ja voi parantaa työllistymistäni tulevaisuudessa. Jatko-opintojen osalta opinnäytetyöllä on merkitystä, jos päädyn vielä jatkamaan opintojani.

LÄHTEET

- 3J CONSULTING OY 2015. Arvonmääritysopas [Verkkajulkaisu.]. [Viitattu 2019-04-10.] Saatavissa: <http://www.hameenuusyrittajakeskus.fi/img/file.php?id=20695>
- IMMONEN, Raimo ja LINDGREN, Juha 2017. Onnistunut sukupolvenvaihdos. 5. painos. Helsinki: Alma
- KANANEN, Jorma. 2015. Opinnäytetyön kirjoittajan opas. Jyväskylä: Jyväskylän Ammattikorkeakoulu
- LAKI VAROJEN ARVOSTAMISESTA VEROTUKSESSA. L. 2005/1142. Finlex. Lainsäädäntö. [Viitattu 2019-08-12.] Saatavissa: <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2005/20051142?search%5Btype%5D=pika&search%5Bpika%5D=laki%20varojen%20arvostamisesta>
- PATENTTI- JA REKISTERIHALLITUS JA VEROHALLINTO 2007. Yritys- ja yhteisötietojärjestelmä. [Viitattu 2018-10-04.] Saatavissa: <https://www.ytj.fi/>
- PERINTÖ- JA LAHJAVEROLAKI. L 1940/378. Finlex. Lainsäädäntö. [Viitattu 2018-11-02.] Saatavissa: <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1940/19400378>
- RANTANEN, Juha. 2012. Arvonmääritys yrityskaupassa. Saarijärvi: Suomen Yrittäjien Syypoint Oy
- SUOMEN YRITTÄJÄT RY 2014. Arvonmääritys. [Verkkajulkaisu.] [Viitattu 2019-01-24.] Saatavissa: <https://www.yrittajat.fi/yrittajan-abc/omistajan-ja-sukupolvenvaihdos/arvonmaaritys-316987>
- SUOMEN YRITTÄJÄT RY 2016. Vauhtia omistajanvaihdoksiin 2016 - 2017. Taustaa, tietoja ja tilastoja. [Verkkajulkaisu.] [Viitattu 2018-10-01.] Saatavissa: https://www.yrittajat.fi/sites/default/files/sy_vauhtia_ov_2016_2017.pdf
- SUOMEN YRITTÄJÄT RY 2017. Sukupolvenvaihdoksen verotus. [Verkkajulkaisu.] [Viitattu 2018-11-02.] Saatavissa: <https://www.yrittajat.fi/yrittajan-abc/omistajanvaihdos/verotus-omistajanvaihdoksisssa/sukupolvenvaihdoksen-verotus-320575>
- TILASTOKESKUS s.a. Käsitteet. [Viitattu 2019-10-02.] Saatavissa: <https://www.stat.fi/meta/kas/mikroyritys.html>
- TOIMEKSIANTAJA 2018-10-09. Yrittäjä. [Sähköpostihaastattelu.]
- TOIMEKSIANTAJA 2019-09-09. Yrittäjä. [Sähköpostihaastattelu.]

TULOVEROLAKI. L. 1992/1535. Finlex. Lainsäädäntö. [Viitattu 2019-04-18.] Saatavissa: <https://finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1992/19921535#O6>

VARAINSIIRTOVEROLAKI. L. 1996/931. Finlex. Lainsäädäntö. [Viitattu 2019-01-11.] Saatavissa: <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1996/19960931>

VEROHALLINTO 2017a. Sukupolvenvaihdos perintötilanteissa. [Viitattu 2019-01-29.] Saatavissa: <https://www.vero.fi/syventavat-vero-ohjeet/ohje-hakusivu/60537/sukupolvenvaihdos-perintotilanteissa/>

VEROHALLINTO 2017b. Osakeyhtiön sukupolvenvaihdos verotuksessa. Syventävät vero-ohjeet. [Viitattu 2018-10-01.] Saatavissa: <https://www.vero.fi/syventavat-vero-ohjeet/ohje-hakusivu/60519/osakeyhtion-sukupolvenvaihdos-verotuksessa/>

VEROHALLINTO 2017c. Ennakkohakemuksen tekeminen ja siihen annettava päätös. [Viitattu 2019-10-06.] Saatavissa: <https://www.vero.fi/syventavat-vero-ohjeet/ohje-hakusivu/47819/ennakkoratkaisuhakemuksen-tekeminen-ja-siihen-annettava-paatos/>

VEROHALLINTO 2018. Varojen arvostaminen perintö- ja lahjaverotuksessa. [Viitattu 2018-12-31.] Saatavissa: <https://www.vero.fi/syventavat-vero-ohjeet/ohje-hakusivu/47834/varojen-arvostaminen-perintö--ja-lahjaverotuksessa2/>

VEROHALLINTO 2019. Lahja vai ennakkoperintö? [Viitattu 2019-10-09.] Saatavissa: <https://www.vero.fi/henkiloasiakkaat/omaisuus/lahja/lahja-ja-ennakkoperintö/>

LIITE 1: YRITYS X OY:N TULOSLASKELMA

	2018	2017	2016
MYYNTITUOTOT			
Yleiset myyntitilit	410 214,03 €	483 685,36 €	302 791,45 €
Tavaravienti	0,00 €	0,00 €	1 378,00 €
MATERIAALIT JA PALVELUT			
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-336 784,61 €	-411 652,08 €	-254 671,88 €
BRUTTOTULOS	73 429,42 €	72 033,28 €	49 497,57 €
HENKILÖSTÖKULUT			
Palkat ja palkkiot	-25 000,00 €	-23 000,00 €	0,00 €
Henkilösivukulut	-6 690,71 €	-5 689,19 €	-6 332,86 €
POISTOT JA ARVONALENTUMISET			
Suunnitelman mukaiset poistot	-242,36 €	-323,16 €	-430,80 €
LIIKETOIMINNAN MUUT KULUT			
Liiketoiminnan muut kulut	-37 305,37 €	-35 715,46 €	-37 721,64 €
LIIKEVOITTO (-TAPPIO)	4 190,98 €	7 305,47 €	5 012,27 €
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT			
Rahoitustuotot ja -kulut	5 076,59 €	-5 067,85 €	1 072,65 €
TULOS ENNEN SATUNNAISIA ERIÄ	9 267,57 €	2 237,62 €	6 084,92 €
TULOS ENNEN TILINPÄÄTÖSSIIRTOJA			
JA VEROJA	9 267,57 €	2 237,62 €	6 084,92 €
TULOVEROT			
Tilikauden ja aikaisempien tilikausien verot	-1 353,80 €	-1 535,18 €	-1 271,52 €
TILIKAUDEN VOITTO (TAPPIO)	7 913,77 €	702,44 €	4 813,40 €

LIITE 2: YRITYS X OY:N TASE

	2018	2017	2016
Vastaavaa	185 614,86 €	102 955,66 €	99 418,14 €
PYSYVÄT VASTAAVAT	95 149,44 €	27 319,46 €	19 282,62 €
Aineelliset hyödykkeet	727,10 €	969,46 €	1 292,62 €
Sijoitukset	94 422,34 €	26 350,00 €	17 990,00 €
VAIHTUVAT VASTAAVAT	90 465,42 €	75 636,20 €	80 135,52 €
Vaihto-omaisuus	3 178,02 €	2 838,10 €	850,00 €
Lyhytaikaiset saamiset	67 008,30 €	16 579,06 €	45 546,22 €
Rahat ja pankkisaamiset	20 279,10 €	56 219,04 €	33 739,30 €
Vastattavaa	185 614,86 €	102 955,66 €	99 418,14 €
OMA PÄÄOMA	51 292,59 €	47 148,82 €	50 481,38 €
Osakepääoma	8 000,00 €	8 000,00 €	8 000,00 €
Edellisten tilikausien voitto (tappio)	35 378,82 €	38 446,39 €	37 667,97 €
Tilikauden voitto (tappio)	7 913,77 €	702,43 €	4 813,41 €
VIERAS PÄÄOMA	134 322,27 €	55 806,84 €	48 936,76 €
Lyhytaikainen vieras pääoma	134 322,27 €	55 806,84 €	48 936,76 €

LIITE 3: LAHJAVEROTAULUKOT

TAULUKKO 1. Lahjaverotaulukko, 1. veroluokka (PerVL 1940. 3 luku, 19 a §.)

Verotettavan osuuden arvo	Veron vakioerä osuuden alarajan kohdalla	Veroprosentti ylimenevästä osasta
5 000 € – 25 000 €	100 €	8 %
25 000 € – 55 000 €	1 700 €	10 %
55 000 € – 200 000 €	4 700 €	12 %
200 000 € – 1 000 000 €	22 100 €	15 %
1 000 000 € -	142 100 €	17 %

TAULUKKO 2. Lahjaverotaulukko 2. veroluokka (PerVL 1940. 3 luku, 19 a §.)

Verotettavan osuuden arvo	Veron vakioerä osuuden alarajan kohdalla	Veroprosentti ylimenevästä osasta
5 000 € – 25 000 €	100 €	19 %
25 000 € – 55 000 €	3 900 €	25 %
55 000 € – 200 000 €	11 400 €	29 %
200 000 € – 1 000 000 €	53 500 €	31 %
1 000 000 € -	301 450 €	33 %

LIITE 4: PERINTÖVEROTAULUKOT

TAULUKKO 3. Perintöverotaulukko, 1. veroluokka (PerVL 1940. 2 luku, 14§.)

Verotettavan osuuden arvo	Veron vakioerä osuuden alarajan kohdalla	Veroprosentti ylimenevästä osasta
20 000 € - 40 000 €	100 €	7 %
40 000 € - 60 000 €	1 500 €	10 %
60 000 € - 200 000 €	3 500 €	13 %
200 000 € - 1 000 000 €	21 700 €	16 %
1 000 000 € -	149 700 €	19 %

TAULUKKO 4. Perintöverotaulukko, 2. veroluokka (PerVL 1940. 2 luku, 14§.)

Verotettavan osuuden arvo	Veron vakioerä osuuden alarajan kohdalla	Veroprosentti ylimenevästä osasta
20 000 € - 40 000 €	100 €	19 %
40 000 € - 60 000 €	3 900 €	25 %
60 000 € - 200 000 €	8 900 €	29 %
200 000 € - 1 000 000 €	49 500 €	31 %
1 000 000 € -	297 500 €	33 %

LIITE 5: HAASTATELULOMAKKEET

Haastattelu 1.

Yleistilanne

- Kertoisitko hieman itsestäsi (kuka olet, mikä on taustasi)
- Kertoisitko yrityksestäsi (mikä ala, kauanko toiminut)

Sukupolvenvaihdos

- Milloin sukupolvenvaihdos on tarkoitus toteuttaa?
- Mitä tietoa haluat sukupolvenvaihdoksesta?
- Mitä koet haasteelliseksi sukupolvenvaihdoksessa?
- Mistä näkökulmasta haluat, että sukupolvenvaihdosta käsitellään (jatkaja – luopuja – molemmat)
- Mitä toiveita sinulla on tästä tutkimuksesta?

Haastattelu 2

Sukupolvenvaihdos

- Oletko valmis luopumaan yrityksestä täysin lahjana?
- Vuonna 2018 lyhytaikaista vierasta pääomaa on merkittävästi enemmän kuin vuosina 2017 ja 2016, mistä tämä johtuu?
- Onko tuloslaskelmassa ja taseessa muita eriä, jotka poikkeavat ”normaalista”
- Mitä olet mieltä tuloslaskelman ja taseen oikaisemisesta, onko niiden oikaiseminen tärkeää arvonmäärittämisen kannalta?